

nícke právo iba zaznamenané, alebo nebrať na nich nijaký ohľad. V tomto ohľade by súdna prax nebola bývala jednotná a dobre je, keď sa táto sporná otázka ďalším prevádzacím opatrením Nariadenia takto odstráni. Správne je, že sa dávajú isté predkupné práva aj zaznamenanému spoluvlastníkovi, lebo často a najčastejšie len pre mimoriadne pomery, spojené s válečným stavom, nemôže si kupiteľ ideálnej čiastky nehnuteľnosti zadovážiť potrebné vkladné povolenie pozemnoknižného spoluvlastníka, od ktorého čiastku kúpil, alebo vymenil, a preto zostáva jeho spoluvlastnícke právo len zaznamenané.

Aj týmito výkladmi sme chceli poslúžiť jednotnej súdnej i administratívnej praxi v nejasných a aj sporných otázkach, vyplývajúcich z úpravy cien nehnuteľností, a mali sme na mysli pritom aj to, že v budúcnosti, keď hádam ešte predseda NÚZ-u vydá ďalšie prevádzacie opatrenie, nájde v týchto našich komentároch tu a tam aj smernice pre ďalšie podrobnejšie ustanovenia na dôkladnejšie prevedenie Nariadenia.

Poznámky.

Poznámky na článok Dr. Juraja Šujana o »Nariadení č. 134/1943 Sl. z. o usmernení cien nehnuteľností« uverejnený v 5. čísle Právneho obzoru z mája 1944.

Autor článku na 18 stranách rozsiahle rozoberá Nariadenie predsedu NÚZ-u číslo 134/1943 Sl. z. (v ďalšom texte »nariadenie«) a hodnotí jeho význam, najmä s hľadiska praktického prevádzania v živote a v súdnej praxi, snažiac sa súčasne načrtať dozvuky prevádzania v živote verejnosti.

Výnimkou v tomto smere je prvá časť článku, kde sa autor zaoberá otázkou »legality« nariadenia a kde teda zaoberá sa otázkou teoreticko-právnou. Práve preto možno práve o tejto časti napísať viacej poznámok podobného rázu.

Autor shrnul do 6 bodov námietky proti legalite nariadenia a zaoberá sa nimi tak, že ich vyvracia po stránke formálnej. Otázka legality však — keď sa jej už autor dotknul — vyžadovala by od neho, aby zaujal stanovisko k nej aj s hľadiska materiálne-právneho, lebo nejaký predpis môže byť po stránke formálnej nenapadnuteľný, ale po stránke materiálne-právnej mu možno predca mnoho vyčítať.

Skúmajúc námietky proti legalite nariadenia a poznámky autora, treba prisvedčiť názoru autora, že po stránke formálnej neobstoja námietky č. 1—5, lebo ústavný zákon číslo 100/1942 Sl. z. zmocnil predsedu NÚZ-u vydávať predpisy takého rázu,

ako je aj spomenuté nariadenie. Zmocnil ho však vydávať predpisy:

1. na zaistenie riadneho zásobovania brannej moci, obyvateľstva a výrobných podnikov a
2. na zaistenie národohospodársky odôvodnených cien a miezd.

Z tohto hľadiska treba teda skúmať najmä otázku materiálne-právnej legality nariadenia.

Po stránke formálne-právnej nariadenie nerozlišuje medzi hnutelnosťami a nehnuteľnosťami, preto nariadenie — pokiaľ upravuje a usmerňuje cenu nehnuteľností — je i po stránke formálnej ba i materiálne-právnej správne a nevybočuje z rámca zmocnenia daného predsedovi NÚZ-u ústavným zákonom číslo 100/1942 Sl. z.

Inak sa však vec má s námietkou uvedenou pod číslom 6 článku autora. Tu s názorom autora nemožno súhlasiť už aj preto, lebo nerozlišuje podpisovanie právnych predpisov od ich vyhlásenia. Stačí tu poukázať na poznámku autora, že v zákone číslo 100/1942 sa nezabúda na spôsob vyhlásenia nariadení. V námietke uvedenej pod číslom 6 jeho článku sa však kladie dôraz na nesprávnosť vyhlásenia nariadenia nie pre spôsob vyhlásenia, ale pre nedostatok podpisu prezidenta republiky a predsedu vlády.

Ústava Slovenskej republiky však striktné rozlišuje podpisovanie právnych predpisov od ich vyhlásenia a stačí azda poukázať na to, že o podpisovaní hovoria §§ 28, 44 ods. II a 47 ods. I, kdežto o vyhlásovaní právnych predpisov hovoria §§ 29, 44 ods. III a 47 ods. II Ústavy.

Rozdiel medzi podpisovaním a vyhlasovaním vysvitá zrejme a bezpochybné z toho, že Ústava hovorí o podpisovaní zákonov v § 28 a o ich vyhlasovaní až v nasledujúcom § 29, teda v inom samostatnom paragrafe a aj pri nariadeniach a nariadeniach s mocou zákona dáva ustanovenia o podpisovaní predpisov do iného odseku a do inej vety.

Pri skúmaní platnosti — legality predpisov po stránke formálnej treba teda skúmať obidve tieto náležitosti: podpis a spôsob vyhlásenia. Veď spôsob vyhlásenia upravuje dokonca samostatný zákon číslo 11/1940 Sl. z., ktorý nemá ani zmienky o podpisovaní, čím ešte väčšmi a ešte lepšie zdôrazňuje rozdiel medzi týmito dvoma rozdielnymi ustanoveniami Ústavy.

Netreba azda zdôrazňovať, že Ústava obsahuje predpisy základné a zásadné a len podľa jej predpisov uvedených v §§ 28, 44 ods. II, 47 ods. I treba posudzovať otázku, kto má podpisovať vydaný právny predpis. Prípadnú výnimku zpod tohto platného ustanovenia Ústavy musel by určiť iný ústavný zákon výslovne a nie mlčky, najmä nie spôsobom pripúšťajúcim dvojité vysvetľovanie.

Autor správne uznáva až na dvoch miestach, že ústavný zákon čis. 100/1942 nikde nehovorí o podpisovaní, treba preto skúmať, či aj jeho ďalšie vývody o dôsledkoch z toho vyplývajúcich sú správne. Možno totiž namietat proti jeho názoru aj to, že tento ústavný zákon nikde nehovorí ani to, že podpis nariadení je nie potrebný a najmä nehovorí, že nariadenia, akým je aj nariadenie číslo 134/1943 nemusí podpísať prezident republiky a predseda vlády.

Vo svojom článku autor uznáva aj to, že nariadenie má charakter nariadenia s mocou zákona a na základe týchto dvoch nesporných okolností a toho, čo bolo už prv povedané o rozdieloch medzi podpisovaním a vyhlasovaním právnych predpisov treba skúmať, či je správnejší názor, že netreba podpisu prezidenta republiky a predsedu vlády, alebo opačný názor, že je podpis týchto ústavných činiteľov predsa len potrebný.

Na podopretie svojho názoru autor uvádza, že z toho, že ústavný zákon číslo 100/1942 nemá ustanovenie o podpisovaní nariadení, vysvitá, že takéto ustanovenie sa tam nedostalo — ako zbytočné — preto, lebo predseda NÚZ-u ako orgán monokratický si podpisuje svoje nariadenia sám.

S týmto názorom nemožno súhlasiť. Ústava má svoje platné a záväzné predpisy pre podpisovanie právnych predpisov a keďže ústavný zákon číslo 100/1942 tieto nezmenil, platia tieto predpisy aj na nariadenia predsedu NÚZ-u. Kým ide o predpisy, pri ktorých predseda NÚZ-u nepotrebuje súhlasu prezidenta republiky a predsedu vlády, tu si má právo podpisovať predpisy sám, lebo podľa svojho zmocnenia nepotrebuje na exekvovanie predpisov súhlasu žiadneho iného ústavného činiteľa. Pokiaľ však ide o predpisy, pri ktorých potrebuje súhlas prezidenta republiky a predsedu vlády, tu je zrejmé, že nie je orgánom monokratickým do všetkých dôsledností, ale orgánom závislým na spolurozhodovaní iných ústavných činiteľov. Keď sa vyžaduje súhlas týchto činiteľov, je len samozrejmé, že sa vyžaduje aj ich podpis, lebo práve tento znamená ich súhlas s vydaním právneho predpisu a zodpovedá platným predpisom Ústavy o podpisovaní právnych predpisov.

Ďalej na podopretie svojho názoru odvoláva sa autor na nariadenie číslo 198/1941 Sl. z. Práve toto nariadenie však podvracia jeho názor v otázke podpisovania právnych predpisov.

Zákon číslo 210/1940 Sl. z. má v § 2 výslovné ustanovenie o p o d p i s o v a n í a hovorí doslovne:

»Nariadenie má moc zákona a podpisuje (podpíše) ho predseda vlády a príslušný minister.« Až v ďalšej vete sa hovorí, že nariadenie sa vyhlasuje v Slovenskom zákonníku a teda aj tento ústavný zákon rozlišuje medzi p o d p i s o v a n í m a v y h l a s o v a n í m.

Zaviedol teda ústavný zákon číslo 210/1940 Sl. z. pre tento jediný prípad odchýlku od platného ustanovenia § 44 ods. II Ústavy, že nariadenie s mocou zákona platí len vtedy, ak ho podpíše prezident republiky a väčšina členov vlády a výslovné vyriekol, že nariadenie nemá podpísať prezident republiky, ale len predseda vlády a príslušný minister. Odchýlka uskutočnila sa aj tu výslovným ustanovením ústavného zákona o tom, kto má nariadenie podpísať a nestalo sa tak mlčaním, ako je tomu v prípade ústavného zákona č. 100/1942 Sl. z.

Z týchto vývodov vyplýva, že treba dodržať predpisy Ústavy všade tam, kde iný ústavný zákon nevyriekne opak a že treba dodržať predpisy § 44 ods. II Ústavy (a nie § 4, ako je to v článku uvedené) aj v prípade nariadenia číslo 134/1943 Sl. z. a opačný názor ničím nepodložený je nesprávny. Veď pre zmenu platného zákona treba výslovné znenie iného, neskoršie vyneseného zákona a len v prípade Ústavy by tomu malo byť inak?

Možno vytykať autorovi článku aj to, že zaoberajúc sa otázkou legality nariadenia nezaoberal sa aj otázkou materiálne-právnej legality, hoci v tomto smere stačilo mu skúmať, či nariadenie upravuje len »ceny nehnuteľností«, alebo upravuje aj iné právne pomery, na úpravu ktorých však predseda NÚZ-u zmocnenie nedostal:

Dalo by sa pochybovať aj o tom, či otázka obmedzenia zastavenia môže sa označiť za »zaistenie národohospodársky odôvodnených cien« a podobne nemožno označiť za »usmerenie cien nehnuteľností« ustanovenia nariadenia o spôsobe, akým súdy majú prevádzať dražbu, kto sa má stať vlastníkom nehnuteľnosti predávanej na dražbe atď.

O tejto otázke samotnej dal by sa napísať článok a keď sa teda autor článku zaoberal otázkou legality nariadenia, nesprávne sa obmedzil na konštatovanie toho, že v tomto smere súdy nemajú právo skúmať túto otázku, ale ju má právo skúmať len ústavný senát. Účelom článkov v právnom časopise je predsa poukazovať aj na také nedostatky, ktoré by »de lege ferenda« mohli byť odstránené, resp. by sa v prípade poukazu na ne pre reakciu právnickej verejnosti neopakovali.

Ináč možno len vítať článok autora, ktorý si dal námahu vypracovať podrobne spôsob, akým má postupovať súd pri uskutočňovaní predpisov nariadenia v praxi a ktorý sa snažil poukázať na základe pomerne krátkej doby na skúsenosti v tom smere, ako reaguje verejnosť na prevádzanie nariadenia v praxi.

Dr. Fedor Ormis.